

KOMİNTERN'İN İKİNCİ KONGRESİNDE TÜRK DELEGESİ
"İsmail Hakkı Paşa" NIN TÜRKÇE OLARAK YAPTIĞI KONUŞMA

(28 Temmuz 1920: Altıncı Oturum)

"Yoldaş Lenin'in tezleri, özellikle İslamizmle ilgili bölümü* daha yakından bakılmayı gerektirir. Türkler Suriye ve Irak'ı ele geçirdikleri, İslamın kutsal yerlerinin yolu ellerine geçtiği andan itibaren, Türk hükümdarları Doğu'nun, Afrika'nın ve başka yerlerin Müslüman olan bütün halklarını birleştirmeye çalışmışlardır — Türk Sultanları Pan-İslamizmi yaymak için her türlü girişimde bulunmuşlar ve Doğu'nun ve Afrika'nın bütün Müslüman ülkelerini olduğu gibi, bütün ulusal grupları Türkiye'nin çevresinde birleştirmek istemişlerdir. Fakat 1908'de Genç Türk Devriminin patlamasıyla, hükümet Genç Türklerin eline geçmiştir. Devlet gücünü ele geçiren genç burjuvazi, halkları kaynaştırmak için yeni yollar aramaya başlamıştır. Bu sırada Rusya'da çeşitli ulusal gruplar Çarlığın boyunduruğu altında inliyordu: Tatarlar, Türkistan ve Başkırđistan ulusları, Kafkas Türkleri ve daha birçok başkaları. İşte, Pan-Türkizm fikrinin bu zamanda ortaya atılmasının nedeni budur; bu, Pan-İslamizm fikrine karşıtı. Pan-İslamizm çeşitli diller konuşan çeşitli ulusal grupları birleştirememiştir. Öte yandan, Genç Türklerin savunduğu Pan-Türkizm fikri, Kazan'dan Kafkas'a, Türkistan, Türkiye'nin tümü ve İran'ın bir kısmı dahil bütün Türk ulusal gruplarını birleştirmeye çalıştı. Pan-Türkizm fikri bütün bu ulusal grupları birleştirmeye çalıştı. Fakat bütün bu hayaller kâğıt üstünde kaldı. Rus Devriminden sonra, Türkiye'nin Avrupa kapitalistleri tarafından bölüşülmesinden sonra, Türk halkı İngiliz ve Fransız kapitalistlerinin gerçek yüzünü görünce — bu andan itibaren Türkiye'de yeni bir hareket başlamaktadır, bir kurtuluş hareketi. Şimdi demokratik partilerin önderlik ettiği Anadolu hükümeti, Türkiye'nin Antanta tarafından uğratıldığı hayasız sömürüye en iyi cevaptır. İstanbul'un işgali, bardağı taşıran sor damla oldu ve harekete hız verdi. Bütün Antant düşmanı güçleri çevresinde toplayan ve emperyalizme karşı ötedenberi/oldum olası nefret duygularıyla dolup taşan Anadolu'daki devrimci hükümet, şimdi Avrupa Emperyalizmine karşı bir savaşıma girişmeye hazırlanmaktadır. Türkiye'nin emekçi kitleleri, bir daha Antant'ın baskısına boyun eğmeyeceklerdir. Emekçi Türkiye'nin en iyi dostu olan Rus Devrimi sayesinde Türk ulusu kısa zamanda tam özgürlüğe kavuşacak ve öteki ülkelerin işçi kitleleriyle birlikte dünya emperyalistlerine karşı güçlü bir savaşıma başlayacaktır."

The Second Congress of the Communist International.

Proceedings of Petrograd Session of July 17th and of Moscow Sessions of July 23rd-August 7th 1920 (Moscow, 1920), s. 141-42.

* Lenin, bu Kongreye benimsenen "Ulus ve Sömürge Sorunları Üstüne Tezleri"nin II'ncisinde, "geri, daha çok feodal, ataerkil ya da ataerkil-tarımcı bir rejimi egemen olduğu devletler ve uluslar bakımından" gözönünde tutulmasını istediği noktaların üçüncüsü olarak, "Avrupa ve Amerika emperyalizmine karşı verilen savaşıma, Türk ve Japon emperyalistlerinin, soyluluğun, büyük toprak sahiplerinin, din adamlarının vb. gücünü pekiştirmek amacıyla kullanmaya çalışan Pan-İslamist, Pan-Asyatik ve benzeri akımlarla da savaşmak gereği"ne işaret etmiştir. *Ibid.*, s. 574.